

PREDNÁŠKY O SÚČASNOM VÝTVARNOM UMENÍ IX. SO ZAMERANÍM NA *grafiku*

PREZENTÁCIE,
DISKUSIE
A PREMIETANIE
UKÁŽOK
V NITRIANSKEJ
GALÉRII

Vstup voľný.

9. ročník edukačného projektu *Prednášky o súčasnom výtvarnom umení* nadväzuje na predchádzajúce ročníky realizované od roku 2011 so zameraním na rôzne médiá a témy (mediálne umenie; politické a angažované umenie; socha, inštalácia, objekt a verejný priestor; fotografia a jej premeny v čase, architektúra; dizajn). V roku 2019 sa projekt zameril na súčasné podoby grafického umenia.

Prednáškový cyklus vychádza z aktuálnej a naliehavej potreby predstaviť problematiku pojmov, východísk a tém, na základe ktorých možno preniknúť hlbšie k dielam súčasného umenia. Zámerom je prebudiť záujem širokej verejnosti prostredníctvom prednášok (prezentácií) teoretikov umenia a iných odborníkov v oblasti slovenského a svetového umenia. Projekt sa snaží riešiť problém „nepriístupnosti“ súčasného umenia pre bežného návštevníka galérie. Ponúka im získať poznatky, na základe ktorých preniknú hlbšie do danej problematiky. Prednášky pozostávajú z teoretickej časti, prezentácie obrazového/video materiálu a z otvorenej diskusie v závere večera.

PROGRAM

16. 10. 2019 o 18.00 hod.

Alena Vrbanová: Alternatívne tendencie a presahy v slovenskej grafike

29. 10. 2019 o 18.00 hod.

Alexandra Kusá: Drsná škola / Slovenská grafika účtuje s dejinami

7. 11. 2019 o 18.00 hod.

Pavol Čejka a Omar Mirza: Ako ryť? / Netradičný rozhovor o tradičných grafických technikách

19. 11. 2019 o 18.00 hod.

Peter Valiska-Timečko: Se_LEKCIA / Polohy akčnej grafiky

26. 11. 2019 o 18.00 hod.

Patrik Ševčík: Diverzita / Nové podoby súčasnej voľnej grafiky

3. 12. 2019 o 18.00 hod.

Karol Felix: Ako vidím slovenskú grafiku / Pohľad na históriu a perspektívu grafiky na Slovensku

ANOTÁCIE A ŽIVOTOPISY PREDNÁŠAJÚCICH

ALENA VRBANOVÁ

Alternatívne tendencie a presahy v slovenskej grafike

ANOTÁCIA: Prednáška približuje fundamentálne vývinové príspevky v slovenskej grafike druhej polovice 20. storočia, ktoré sa podieľali na špecifických podobách alternatívnej (netradičnej) grafiky. Jej zamlčané rámce počas normalizácie našli novú kontinuitu v 90. rokoch 20. storočia a v aktuálnej tvorbe 21. storočia. Autorka priblíži experimentálnu, konceptuálnu, počítačovú, autorskú grafickú tvorbu, ako aj akčnú grafiku a presahy grafiky do iných médií. Popri histórii a typológii netradičnej grafiky, interpretuje diela s dôrazom na výrazové osobitosti v období 90. rokov 20. storočia. Špecifické formovo-výrazové modely (stratégie), netradičné a experimentálne postupy grafiky vznikali v našom umení začiatkom 60. rokov. Kontinuálne sa rozvíjali aj v období normalizácie (1970 – 1989) v rámci neoficiálnej scény, a napokon v slobodnej situácii umenia po roku 1989. Kódujú v sebe prvky viacerých (nielen) výtvarných druhov a štýlov. Disponujú konceptuálnou alebo analytickou koncepciou diela s prvkami výtvarného experimentu. Tieto diela majú odlišné estetické parametre a do značnej miery sa vzdalujú formám, postupom a výrazovosti klasickej grafiky.

ŽIVOTOPIS: PhDr. Alena Vrbanová, PhD. absolvovala Vedu o výtvarnom umení na FF UK v Bratislave (1983) a doktorandské štúdium Estetiky na UKF v Nitre (2013). V rokoch 1992 – 1995 a 1999 – 2007 pôsobila v Štátnej galérii v Banskej Bystrici vo funkcii riaditeľky a súčasne kurátorky. Realizovala výstavy (výber): Barbakan '92, Juraj Bartusz (1992, 1996), Ivan Csudai (1993, 2006), Rudolf Sikora (2001), Otis Laubert (1994), Ľubo Stacho (1994, 2016), Peter Kalmus (2001, 2011), Pavlína Fichta Čierna (1999), Peter Meluzin (1997), *Súčasná slovenská grafika 12. – 16.* (1993 – 2005), *Postmoderna v umení 2. polovice 80. rokov* (1998), *Expozícia SR na 23. Bienále grafiky v Ljublani* (1999), *Public/Subject* (2000), *Koniec minulého storočia* (2001), *Concave/Convexe*, Stano Filko: *FILKONTEMPLÁCIACKIEQ* (2003), *Digitálna a elektronická grafika* (2004), *Alternatívna slovenská grafika* (1997, 2011), *Slovenská grafika 20. storočia* (2006), *Transmediálny priestor grafiky* (2011), *re-Vízia 20*, Jozef Suchoža, Miroslav Brooš (2018). Participovala na odborných publikáciách (výber): *Slovník pojmov svetového a slovenského umenia 2. polovice 20. storočia* (1999), *Dejiny slovenského výtvarného umenia. 20. sto-*

roče (2000), Lubo Stacho (2004), Slovenská grafika 20. storočia (2006), Miroslav Nicz (2009), Štefan Balázs (2010), Transmediálny priestor grafiky (2011), Zbierka Galérie Cypriána Majerníka (2014), re-Vízia 20, Jozef Suchoža, Peter Meluzin (2017), Miroslav Brooš (2018), Osebno/Personal, Alternatívna slovenská grafika (2019). Od roku 2003 prednáša na Fakulte výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Pôsobila na Fakulte umení v Košiciach a na VŠVU v Bratislave.

ALEXANDRA KUSÁ

Drsná škola / Slovenská grafika účtuje s dejinami

ANOTÁCIA: Prednáška vychádza z rovnomennej výstavy v národnej galérii (2017), ktorá bola zacielená na témy spojené so súčasnými podobami média grafiky a ich porovnania s domácou tradíciou grafického žánru. Hovoriť preto budeme o žánre výstavy a formulovaní jej koncepcie, ale aj o grafike v širšom kontexte súčasného umenia: o jej hraniciach a presahoch, vstrebávaní rôznych žánrov, permutovaní, žonglovaní s nimi a vlastnom historizovaní. Akým vývojom prešla v aktuálnom sofistikovanom, pluralitnom, postprodukčnom a hranice prekračujúcom svete umenia, a to nielen na príklade výstavy ale aj za pomoci prác vystavujúcich autorov Erika Bindera (1974), Jana Čumlivského (1978), Emila Drličíaka (1973), Pala Čejku (1973), Juraja Horvátha (1975) a Tomáša Klepocha (1981), ktorí sa celkom odklonili od remeselne dokonalých suchých ihiel, ktoré sú s grafickým žánrom v našom prostredí obvykle spájané.

ŽIVOTOPIS: Alexandra Kusá, PhD. sa profesionálne venuje umeniu a architektúre 20. storočia a otázkam inštitucionalizovanej kultúry. Jej historickou špecializáciou je predovšetkým tzv. sorela – umenie a kultúra „stalinských“ 50. rokov, v roku 2012 tému prezentovala výstavou Prerušená pieseň a tento rok rovnomennou vedeckou publikáciou. Doménou boli dlhodobé kurátorské projekty, k tým prvým veľkým patrila spolupráca s Petrou Hanákovou a návrh výstavy pre Benátske Bienále (1999), kde v Česko-slovenskom pavilóne tetovali slovenské umenie navždy a zadarmo. Od roku 2000 pracuje v Slovenskej národnej galérii, aktuálne ako jej generálna riaditeľka. Taktiež pôsobí na Katedre dejín umenia FF UK, kde sa zameriava na prednášky a semináre venované galerijnej praxi, práci kurátora, politike a umení a „výstavným rozmerom“ dejín umenia.

PAVOL ČEJKA a OMAR MIRZA

Ako ryť? / Netradičný rozhovor o tradičných grafických technikách

ANOTÁCIA: Pôvodne zamýšľaná prednáška sa uskutoční formou rozhovoru Paľa Čejku s kurátorom Omarom Mirzom. Témou bude linoryt, drevorez, experimentovanie a grafika všeobecne. Pavol Čejka predstaví svoju tvorbu a kam sa rozhovor vyvinie je predbežne záhadou, o to viac sa na to môžeme tešiť!

ŽIVOTOPIS: Mgr. art. Pavol Čejka sa venuje fotografii, grafike, ilustrácii a grafickému dizajnu. Najviac času však venuje autor-skému linorytu, drevorezu a experimentom s technikami tlače z výšky. Pracuje s rydlom, vrtačkou aj motorovou pílou. Grafiky tlačí ručne, zväčša po štyroch kusoch. Študoval fotografiu v ateliéri Miloty Havránkovej na Vysokej škole výtvarných umení. Školu nakoniec ukončil na katedre dizajnu (odbor grafický dizajn) v dnes už legendárnom ateliéri Ľubomíra Longauera.

Čejka je rodený bratislavčan úzko spätý s bratislavskou kultúrnou scénou. Je spevákom a textárom kapely Kamoško a Kokosko, DJ Reverendom, slam poetristom, učiteľom. V roku 2017 vystavoval spolu s ďalšími autormi Janom Čumlivským, Tomášom Klepochom, Jurajom Horváthom, Erikom Binderom, Emilom Drličíakom v rámci projektu „Drsná škola“ v kurátorskej koncepcii Alexandry Kusej v Slovenskej národnej galérii. Výstava sa snažila pomenovať spoločné východiská a pracovné postupy vyhraňujúce sa voči tzv. Brunovského školy.

PETER VALISKA-TIMEČKO

Se_LEKCIA / Polohy akčnej grafiky

ANOTÁCIA: Prednáška je zameraná na médium voľnej grafiky s presahmi do iných médií. Témou sú alternatívne, akčné polohy súčasnej grafiky, experimentálne tendencie, autorské tlače a performatívne formy vizuálneho umenia. Duch výtvarného diela nepochybne spočíva práve v jedinečnosti, ktorú umelec svojím aktom tvorby do diela vkladá. Na konci 20. storočia sa tak grafika ocitla v neľahkej pozícii rekontextualizácie svojich východísk a hľadania novej jedinečnosti tvorivých princípov. S rozvojom technológií, ktoré umožňujú rýchlu a dokonalú reprodukciu sa tradičné náročné reprodukčné grafické procesy a techniky ocitli v úzadí. Preto ambíciou bolo rozšíriť hranice grafického média o nové ikonografické a realizačné postupy. Atribúty akčnej, interaktívnej, procesuálnej a participatívnej tvorby výrazne rozširujú hranice tradičnej grafiky, no zároveň rešpektujú jej zákonitosti.

ŽIVOTOPIS: Mgr. art. Peter Valiska-Timečko, ArtD. je absolventom Katedry grafiky Akadémie umení v Banskej Bystrici, kde v roku 2014 ukončil doktorandské štúdium s dizertačnou prácou: Stopy-vrstvy-sedimenty. Vo svojej práci sa venuje akčným formám grafiky, autorskej tlači, alternatívnej a experimentálnej tvorbe s prvkami performance. V roku 2009 absolvoval štúdijný pobyt na Akadémii sztuk pieknych vo Varšave a v roku 2013 absolvoval pracovnú stáž na Akadémii umení v Prahe, ateliér J. Příhody. Momentálne pôsobí ako odborný asistent na Katedre grafiky, Akadémie umení v Banskej Bystrici. Je autorom projektu ŠTAFETOVÁ TLAČ – Aktuálna slovenská grafika 2016 – 2017. V roku 2012 založil spoločne s Branislavom Zurkom galériu KONIARENĚ – priestor pre súčasné umenie v Trebišove. Medzi jeho dlhodobé projekty patrí interdisciplinárny projekt CHO-REO_GRAFIKA 2016 – 2019 a spoločný projekt so Stanislavom Piatrikom MATRICA AKO RING 2013 – 2019. Vystavoval na mnohých výstavách doma aj v zahraničí.

PATRIK ŠEVČÍK

Diverzita / Nové podoby súčasnej voľnej grafiky

ANOTÁCIA: Grafika ako pojem výrazne rezonuje v každodennej realite. Aká je však súčasná voľná grafika? Aké je postavenie tohto umeleckého druhu v aktuálnom umení? Témou prednášky Patrika Ševčíka je prezentácia grafickej tvorby a jej intermedialných prejavov a foriem. Na prednáške priblíži rôzne podoby aktuálnej grafickej tvorby najmä v prostredí umeleckej vysokej školy – projekty, ktoré sa uskutočnili na pôde školy, tvorbu študentov, výsledky konferencie Aku.pressúra zameranej na grafiku, ako aj vlastnú tvorbu.

ŽIVOTOPIS: Mgr. art. Patrik Ševčík, ArtD. je absolventom Katedry grafiky Fakulty výtvarných umení Akadémie umení v Banskej Bystrici. Počas magisterského štúdia sa zúčastnil

stáže na ASP vo Varšave (prof. Wieczorek). V roku 2009 ukončil doktorandské štúdium na FVU AU v Banskej Bystrici. Má za sebou desiatky výstav doma i v zahraničí. Venuje sa voľnej tvorbe, pričom jej ťažisko je v hľadaní alternatívnych možností grafiky. Od roku 2009 pedagogicky pôsobí na FVU AU v Banskej Bystrici ako vedúci Ateliéru grafiky a vizuálnej tvorby (Bc. štúdium) a Ateliéru digitálnej a analógovej grafiky (Mgr. štúdium od roku 2019). Je spoluriešiteľom projektu Trans/mediálny priestor grafiky, ktorý skúmal transmedialitu grafickej tvorby na VŠ umeleckých školách (AU a VŠVU) a riešiteľom projektu GEO | ART – Súradnice lokality. V roku 2018 zorganizoval konferenciu o grafike s názvom Aku.pressúra. Od roku 2019 je vedúcim Katedry grafiky.

KAROL FELIX

Ako vidím slovenskú grafiku / Pohľad na históriu a perspektívu grafiky na Slovensku

ANOTÁCIA: Rodák z Nitry, Karol Felix, študoval na Oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie na VŠVU v Bratislave u prof. Albína Brunovského. Svoju tvorbu odprezentoval na 73 samostatných výstavách po celom svete. Bude zaujímavé sa dozvedieť, aký je pohľad tohto uznávaného grafika na históriu, osobnosti a perspektívy slovenskej grafiky od začiatku vývoja až po súčasnosť.

ŽIVOTOPIS: Akad. maliar Karol Felix je absolventom Oddelenia voľnej grafiky a knižnej ilustrácie na VŠVU v Bratislave u prof. Albína Brunovského. Venuje sa grafike, maľbe, kresbe, ilustrácii, plastike, tvorbe poštových známok a inštalácií. Doteraz pripravil 73 samostatných výstav v osemnástich štátoch sveta. Zúčastnil sa viac ako 200 skupinových výstav a súťaží v Európe, Ázii, Afrike, Austrálii, Južnej a Severnej Amerike. Je držiteľom viacerých ocenení doma i v zahraničí, hlavne za grafiku a tvorbu poštových známok (Slovensko, Česká republika, Poľsko, Ukrajina, Francúzsko, Kanada, USA, Južná Kórea, Čína). Ako hosťujúci umelec prednášal o slovenskej grafike a svojej tvorbe na Slovensku, v Českej republike, Škótsku, Južnej Afrike, Spojených Arabských Emirátoch, Číne, USA, Mexiku a Macedónsku. Je spoluzakladateľom Združenia graфикov G Bod, členom predsedníctva Spolku graфикov Slovenska, Slovenskej výtvarnej únie, Výtvarnej komisie slovenských poštových známok, zahraničným členom Spolku českých graфикov Hollar a čestným členom Spoločnosti škótskych umelcov. Ako kurátor sa spolupodieľal na viac ako dvadsiatich domácich a medzinárodných projektoch a výstavách.

Nitrianska galéria
Župné námestie 3, Nitra

www.nitrianskagaleria.sk

Bližšie informácie:
Mgr. Lucia Vadelová
kultura@nitrianskagaleria.sk
037 657 96 41